

โลกเสื่อมศรัทธาอะเมซอน พลิกคดีช่วยเหลือแอปเปิล

พันธมิตร เจริญพาณิชย์พันธ์

เป็นเรื่องที่จับตามองไปทั่วทั้งโลก เมื่อรัฐบาลกลางสหรัฐออกมาประกาศยับยั้งคำสั่งของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐ (ยูเอสไอทีซี) ที่สั่งให้ระงับการจำหน่ายโทรศัพท์ไอโฟน 4 ไอโฟน 3 และไอแพด 2 ของบริษัท แอปเปิล บนแผ่นดินสหรัฐในเดือนที่แล้ว ซึ่งสาเหตุที่ยูเอสไอทีซีต้องออกคำสั่งแบนสินค้าของแอปเปิลดังกล่าวเมื่อเดือนก่อนก็เพราะว่าสินค้าของบริษัทผู้ผลิตไอโฟนและไอแพดชื่อดังได้ไปละเมิดสิทธิบัตรของบริษัทคู่แข่งอย่างบริษัท ซัมซุง อิเล็กทรอนิกส์ ของเกาหลีใต้

ถึงแม้ว่ารัฐบาลกลางเมืองลุงแซมจะพยายามอธิบายว่าการใช้อำนาจไต่สวนบังคับคำสั่งของยูเอสไอทีซีจะทำไปเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภคชาวอเมริกัน และส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าอย่างเป็นธรรม แต่ในอีกมุมหนึ่งก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า การออกคำสั่งที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในรอบ 25 ปีนั้น กำลังบั่นทอนความน่าเชื่อถือในการเป็นเจ้าแห่งการปกป้องคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตรในเวทีโลกของสหรัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เพราะที่ผ่านมา สหรัฐ ถือเป็นผู้นำในด้านของหลักการ ไปจนถึงการบังคับใช้กฎหมายและรณรงค์ส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญานั้นมาโดยตลอด จนถูกขนานนามว่า

เสมือนเป็น “ตำรวจโลก” ในด้านดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมากลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เช่น จีน มักจะตกเป็นเป้าโจมตีและเพ่งเล็งจากสหรัฐในด้านการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้าและสิทธิบัตรของบริษัทยักษ์ใหญ่แดนสหรัฐมาโดยตลอด

ขณะที่เมื่อปลายเดือน เม.ย.ที่ผ่านมา สำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐ (ยูเอสทีอาร์) ได้ออกรายงานบัญชีประเทศคู่ค้าด้านทรัพย์สินทางปัญญา ตามกฎหมายการค้ามาตรา 301 ของสหรัฐ โดยจัดให้ ไทย ขึ้นไปอยู่ในกลุ่มประเทศจับตามองเป็นพิเศษ (พีดับเบิลยูแอล) ร่วมกับแอลจีเรีย อาร์เจนตินา ชิลี จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน รัสเซีย และเวเนซุเอลา

ดังนั้น การที่ **สหรัฐ** ออกมาพลิกคำตัดสินของยูเอสโอที่ชี้ดังกล่าวจึงเป็นการสะท้อนว่าสหรัฐไม่ได้ยืนหยัดในหลักการของการปกป้องด้านลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรที่เพียรพยายามเรียกร้องให้ชาติอื่นปฏิบัติตามอย่างแท้จริง

เนื่องจากเมื่อบริษัทในสัญชาติตนเองตกเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ก็พร้อมที่จะยกเลิกและพลิกกลับคำตัดสินเอาเสียใดๆ แต่เมื่อประเทศอื่น

หรือบริษัทในสัญชาติอื่นกระทำความผิด หรือละเมิดกฎ ก็จะมาเล่นงานและบีบบังคับให้ประเทศอื่นๆ ต้องดำเนินการปราบปรามและจัดการกับปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิบัตรโดยเร็ว

ความผิดหวังต่อคำตัดสินดังกล่าวถูกสะท้อนออกมาอย่างเห็นได้ชัดจากโฆษกของบริษัท ชัมซุทที่ระบุว่าทางบริษัทรู้สึกผิดหวังกับการวิโตผลคำตัดสินของรัฐบาลสหรัฐ และที่ผ่านมารัฐได้ปฏิบัติตามช่องทางการเจรจากับแอปเปิลมาโดยตลอด

ไม่เพียงเท่านั้น การกลับคำตัดสินในการแบนสินค้าแอปเปิลของรัฐบาลสหรัฐที่เกิดขึ้นล่าสุดก็คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจการต่อรองของสหรัฐ ในการเจรจาจัดทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (เอฟทีเอ) ที่กำลังดำเนินการพูดคุยอยู่ในหลายกรอบการเจรจา ไม่ว่าจะเป็น กรอบ **ทีพีพี** กับอีก **11 ประเทศในเอเชียแปซิฟิก** หรือ **กรอบการค้าเสรีสหรัฐ-สหภาพยุโรป (อียู)** ในขณะนี้อีกด้วย

เพราะสหรัฐจะถูกลดทอนความน่าเชื่อถือในการผลักดันบังคับใช้มาตรการการปกป้องและให้การคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาลงไปไม่น้อยเลยทีเดียว

ผลกระทบจากเรื่องดังกล่าวยังไม่หมดเพียงเท่านั้น เพราะในอีกด้านหนึ่งการใช้อำนาจเข้า

แทรกแซงและยกเลิกคำตัดสินการแบนสินค้าบางส่วนของแอปเปิลโดยยูเอสโอที่ชี้ ก็ยังถือเป็นการสั่นคลอนความเชื่อมั่นในการพึ่งพาการใช้กลไกของหน่วยงานรัฐอย่างยูเอสโอที่ชี้ ที่ดำเนินการได้รวดเร็วกว่าการฟ้องศาลอีกด้วย

“เมื่อบริษัทได้รับการคุ้มครองสิทธิบัตร แล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าจะเป็นสิ่งที่มีค่า เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ศาลออกมาพูด ยูเอสโอที่ชี้พูด หรือรัฐบาลกลางพูด” คริสตอล แชนพาร์ต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ด้านนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเนแบรกา กล่าวให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์วอลล์สตรีทเจอร์นัล

คำกล่าวของศาสตราจารย์ด้านนิติศาสตร์ดังกล่าวสอดคล้องกับแถลงการณ์ของบริษัทไอทียักษ์ใหญ่ในเมืองลูงแฮม เช่น คอคอม อิงก์ และอินเตอร์ดิจิตอล อิงก์ ที่ออกมาแสดงจุดยืนคัดค้านท่าทีของการแทรกแซงของรัฐบาลสหรัฐอย่างเปิดเผย พร้อมกับย้ำว่ารู้สึกผิดหวังการกลับคำตัดสินที่เกิดขึ้น และในกรณีที่ร้ายแรงที่สุดเป็นการทำลายแนวทางการตัดสินคดีในลักษณะดังกล่าวที่เคยเป็นบรรทัดฐานการตัดสินมานานอีกด้วย

ทั้งนี้ ข้อมูลจากบริษัท ไพรซ์ วอเตอร์ เฮาส์ คูเปอร์ส (พีดับเบิลยูซี) ผู้ให้บริการด้านคำปรึกษาด้านการเงินชื่อดัง ระบุว่า ใน

ปี 2555 จำนวนบริษัทไอทีในสหรัฐที่ยื่นฟ้องร้องในคดีสิทธิบัตรเพิ่มมากขึ้นถึง 30% ไปอยู่ที่ 5,189 คดี เมื่อเทียบกับจำนวนตัวเลขการยื่นฟ้องร้องในปีก่อนหน้านี้

ขณะที่รายงานกึ่งบทวิเคราะห์ของหนังสือพิมพ์วอลล์สตรีท เจอร์นัล ระบุว่า ปัจจุบันหลายบริษัทด้านไอทีและผู้ผลิตสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตยักษ์ใหญ่มหันมาใช้กลยุทธ์ในการฟ้องร้องด้าน

สิทธิบัตรต่อบริษัทคู่แข่งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงตลาดสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตที่จะมีมูลค่าสูงถึง 4 แสนล้านเหรียญสหรัฐในปีนี้อีกด้วย

ฉะนั้น ในอนาคตการพึ่งพากระบวนการเพื่อขอคุ้มครองสิทธิบัตรตามกลไกของยูเอสโอที่ชี้จึงน่าจะลดความศักดิ์สิทธิ์ลงไปพอสมควร โดยเฉพาะความหวั่นเกรงว่าผลการตัดสินที่ออกไปในวันหนึ่งอาจถูกรัฐบาลกลางหรือศาลเข้ามาแทรกแซง และพลิกคำตัดสินที่ออกไปแล้วได้ทุกเมื่อ

นี่จึงเป็นภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นว่า แม้แต่ชาติที่ยิ่งใหญ่และขึ้นชื่อในเรื่องการรักษาในหลักการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ก็ยังมีข้อบกพร่องบางประการเช่นกันในการบังคับใช้หลักการที่มีอยู่ เพราะทุกประเทศย่อมต้องมองเห็นถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติมาเป็นอันดับหนึ่งก่อนเสมอ ■